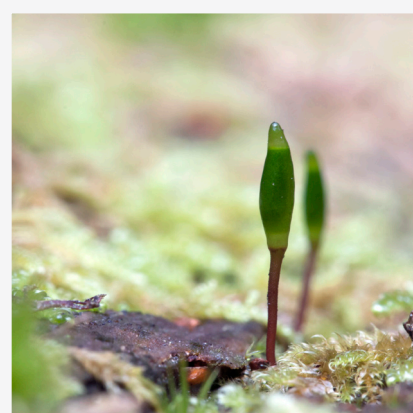

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Nybbleholme

Omslagsfoto: Per Folkesson

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000- områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på

”kartverket skyddad natur”. I kartverket söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information (se bilaga för användarhandledning).

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. Det görs på Miljödataportalen.

För mer information om Natura 2000:

Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/sodermanland eller telefon 010-22 340 00

Naturvårdsverkets hemsida: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Miljödataportalen: <http://mdp.vic-metria.nu/miljodataportalen/>

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0220083 Nybbleholme

Kommun: Strängnäs

Områdets totala areal: 42,9 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen:

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägarförhållanden: Statligt ägande.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1995-12-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

8230 - Hällmarkstorräng

9010 - Taiga

1386 - Grön sköldmossa, *Buxbaumia viridis*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: För Nybble holme är de prioriterade bevarandevärdena bevarandet av områdets varierade och artrika barrblanskogar, klassificerade som naturtypen västlig taiga och i och med naturtypens bevarande säkras även forlevnaden av grön sköldmossa i området. Skogen bör präglas av en naturlig skogsdynamik och frånvaro av mänsklig påverkan i annan form än friluftsliv. Områdets varierade och naturliga hydrologi bör bevaras.

Motivering: Som en av få öar i södra Mälaren med en av människan relativt opåverkad skog så är Nybble holme värdefull ur bevarandesynpunkt. Här förekommer en naturlig

skogsdynamik i en varierad och åldrande barrblandskog med ett stort lövinslag. Här finns gott om död ved av olika arter och i olika nedbrytningsstadier och knuten till denna finns en rik vedsvampfunga med ett antal sällsynt och hotade vedsvampar. Här finns även fynd av rödlistade insekter och fåglar knutna både till skogen och den intilliggande sjön.

Prioriterade åtgärder: Området är skyddat som naturreservat. Områdets naturvärden utvecklas bäst om området lämnas för fri utveckling.

Beskrivning av området

Nybble holme är en ö norr om Selaön i Mälaren. Nybble holme, som tidigare även benämnts Högholmen, är uppbyggd av gnejsgranit, som går i dagen dels på sydvästra och dels på norra delen av ön, där bergen reser sig brant 35 meter över vattnet. Övriga delar är huvudsakligen täckta av morän. Ett mindre, låglänt område på sydöstra delen upptas av lera.

Vid inventering av skärgårdarna i Mälaren har Nybble holme visat sig vara en av de minst påverkade öarna på Sörmlandssidan av sjön. Nybble holme verkar i motsats till andra öar i denna del av Mälaren inte ha varit utnyttjad som betesmark.

Det nuvarande skogsbeståndet som består av barrblandskog, där lövträdsinslaget - främst asp, björk, ek och al - uppgår till ca 40 % av virkesvolymen, har troligen uppkommit spontant efter tidigare blädningsskogsbruk. Skogen är olikåldrig och flerskiktad och ligger till största delen i åldersklasserna 90 - 130 år. Den har under de senaste decennierna inte varit föremål för skogsbruksåtgärder och är därför på väg att övergå till ett naturskogstillstånd med stort inslag av vindfällen, lågor och multnande ved. Knuten till veden finns en dokumenterat rik funga av vedsvampar med ett flertal hotade och rödlistade arter.

På de delar av ön där berget går i dagen eller där jordtäcket är tunt förekommer lavklädda hållar med hållmarkstallskog, enbuskar och ljung. Markfloran är trivial med bl a mossor, blåbär, lingon, ekorrbar, skogsvicker och vårärt.

Älg och rådjur förekommer tidvis på ön. Bland fågelarter som häckar här kan nämnas storskrake, knipa, större hackspett, järpe, morkulla, skogsduva, duvhök och fiskgjuse. Spillkråka är noterad på ön men det är osäkert om arten förekommer här.

På ön finns även fynd av rödlistade insekter, bl.a. svartfläckig högstjärt och grå barrskogspraktmal.

Någon bebyggelse eller några anläggningar finns inte på ön.

Vad kan påverka negativt

Då områdets främsta naturvärden är knutna till områdets åldrande och naturliga skog är åverkan på denna direkt negativt för naturvärdena. Detta inbegriper alla former av skogsbruk.

Hänsyn av besökande bör även tas till djur och växtliv i området, inte minst till häckande fåglar som fiskgjuse som under häckningstid kan vara störningskänsliga. Man bör även ta särskild hänsyn till död ved i området och inte åsamka liggande eller stående död ved skada.

- bedriva täkt, gruvbrytning, utfyllning, muddring, schaktning, sprängning, dikning, dämning eller annan verksamhet som kan förändra områdets topografi, hydrologi eller vegetation
- skada eller förstöra berghällar

- uppföra ny byggnad eller annan anläggning
- alla former av skogsbruk
- framföra fordon i terrängen
- ta bort eller upparbeta dött träd, gren eller vindfälle
- anordna upplag
- företa skogsgödsling, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
- ta mark i anspråk för bete eller åker
- bedriva jakt
- upplåta området för orientering eller annan idrottstävling
- anlägga väg eller stig
- anlägga brygga eller upplåta plats för båthamn eller tältplats
- inplantera djur eller växtarter
- dra fram ledningar eller kablar eller uppföra stängsel

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Skydd: Området är skyddat som naturreservat samt upptaget på listan över riksintresse för naturvård.

Skötsel: För att uppnå bevarandemålen lämnas området till fri utveckling.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målandikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målandikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**8230 - Hällmarkstorräng**

Areal: 0,43 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Allmän beskrivning Hällmarkstorräng: Växtsamhällen med torktåliga arter av kärlväxter, lavar och mossor på silikatrika hällmarksytor. Hällarna är tidvis mycket torra och har ett tunt, fläckvist förekommande jordtäckte som maximalt får täcka 50% av ytan. Ytorna är främst plana och överskrider inte 30° lutning och består oftast av näringsfattiga graniter och gnejser.

Naturtypen förekommer i huvudsak i områden med någon typ av störning, t.ex. bete. Kärlväxter som fetbladsväxter, styvmorsviol, tjärblomster, bergglim och mandelblom karaktäriserar naturtypen.

Bevarandemål

Arealen hällmarkstorräng ska uppgå till minst 0,43 ha. Hällarna ska vara solbelysta och det ska finnas en torktålig vegetation kopplad till hällarna.

Bevarandetillstånd

Okänt bevarandetillstånd.

9010 - Taiga

Areal: 38,61 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Större delen av ön är täckt av en barrdominerad blandskog med ett lövinslag på upp till 40%. Skogen är varierad ur flera aspekter och är olikåldrig och flerskiktad. Skogen består främst av äldre gran med ett stort inslag av asp men även andra lövträd som ek, björk och klipbal förekommer.

Då ön bitvis är starkt kuperad och har en varierad fuktighet från torra hållmarker med tall, en och hållmarkstorrängar till fuktiga skogspartier av sumpskogskaraktär ger detta gynnsamma livsbetingelser för ett stort antal arter. Då skogen inte brukats under senare decennier har den börjat få en naturskogskaraktär med stora mängder vindfällen och en ackumulation av död ved av olika arter och i olika nedbrytningsstadier. Detta ger förutsättningar för ett stort antal arter knutna till den döda veden och en rik vedsvampfunga har konstaterats med flera sällsynta och hotade arter. Nyckelarter är effektiva rötare som klibbticka, knölticka och violticka och på de talrika lågorna har de rödlistade vedsvamparna isabellaporing, kandelabersvamp och koralltaggsvamp konstaterats. På grova aspar förekommer stor aspticka. Signalarter på grova lövträd och död ved har noterats bland annat i form av fällmossa och grön sköldmossa.

Bevarandemål

Skogen ska ha en varierad åldersstruktur med luckdynamik och gott om död ved i olika nedbrytningsstadier. Dynamiken kan inbegripa stormfällningar och insekts- och svampangrepp vilket är en del av den naturliga störningsregimen. Området har orörd hydrologi. Arealen Taiga är minst 38,61 ha.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

1386 - Grön sköldmossa, *Buxbaumia viridis*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Grön sköldmossa är beroende av äldre, grov ved i sena nedbrytningsstadier för sin fortlevnad i ett område. Oftast finner man arten på grova granlågor. Arten förekommer främst i landets sydöstra delar och är här förekommande i äldre naturskogsartade miljöer med rik tillgång på död ved i olika nedbrytningsstadier. Undantagsvis finner man grön sköldmossa på grova rötter av äldre träd och på tunna humustäcken på stenblock i skyddade lägen. Arten ter sig kotlivad och blir utkonkurrerad av större mossor då nedbrytningen av lågorna kommit för långt.

Bevarandemål

Målet för grön sköldmossa är att tillräckligt substrat av lämplig kvalitet i form av äldre lågor av gran i sena nedbrytningsstadier och i rätt miljöer skall förekomma. Kontinuerlig tillgång på lämpligt substrat är en förutsättning för att grön sköldmossa skall behålla gynnsamt tillstånd i området. Grön sköldmossa ska finnas i en livskraftig population.

Bevarandetillstånd

Gynnsam bevarandestatus.

Dokumentation

Referenser:

Artdatabanken SLU Faktablad : grön sköldmossa, grynig filtlav, isabellaporning, stor aspticka, jättekamskivling, kandelabersvamp, rökfingersvamp, koralltaggsvamp, grå barrskogspraktmal, svartfläckig högstjärt, spillkråka, kungsfågel.

Länsstyrelsen i Södermanlands län 2000: Åtgärdsplan för bevarande av biologisk mångfald och kulturhistoriska värden i betesmarker och slåtterängar. Fastigheten Djupvik 1:16, skifte 2A+25A.

Bevarandeplan för Natura 2000-område Nybble holme (SE0220083) Strängnäs kommun, Södermanlands län. Fastställd 2006-02-03.

Reservatsbeslut 1988-10-28 Nybble holme. Objekt nr 231-6838/88.

ArtDatabanken Rödlistan 2015

Inventeringar:

Artportalen 2015-11-30.

Gustafsson, H. Skalbagg på Nybble Holme. Graphosoma 1991:1 s. 12-14.

Elmqvist, H. Rapport från exkursionen till Nybbleholm – fjärilar. Graphosoma 1990:1

Skogsvårstyrelsen. Nyckelbiotopsinventeringen.

Exempel på arter i området:

Kärlväxter

Grönpyrola

Mossor

Grön sköldmossa

Fällmossa

Lavar

Grynig filtlav

Svampar

Isabellaporning

Stor aspticka

Kandelabersvamp

Jättekamskivling

Rökfingersvamp

Koralltaggsvamp

Alticka

Fjällig taggsvamp

Insekter

Grå barrskogspraktmal

Svartfläckig högstjärt

Fåglar

Fiskgjuse

Spillkråka

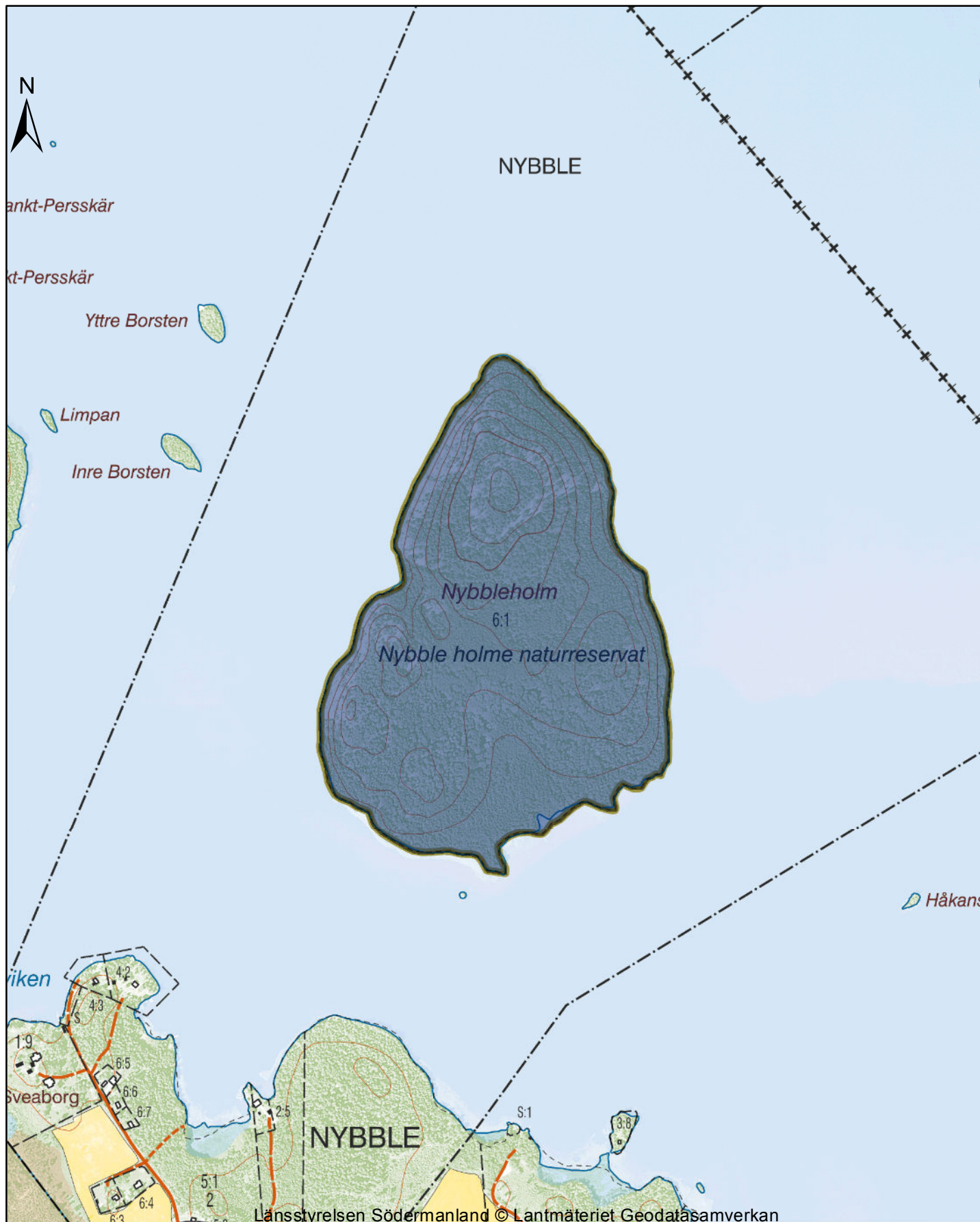
Kungsfågel

Järpe

Tofsmes

Entitas

Lärkfalk

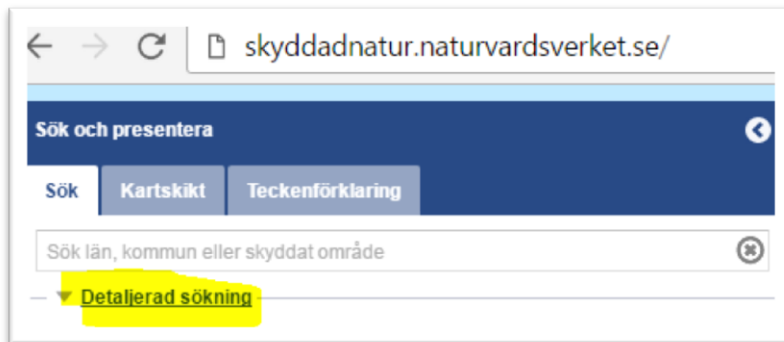

Karttjänst Skyddad natur

<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

För att få en bild av var i respektive Natura 2000-område naturtyperna finns kan Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur användas.

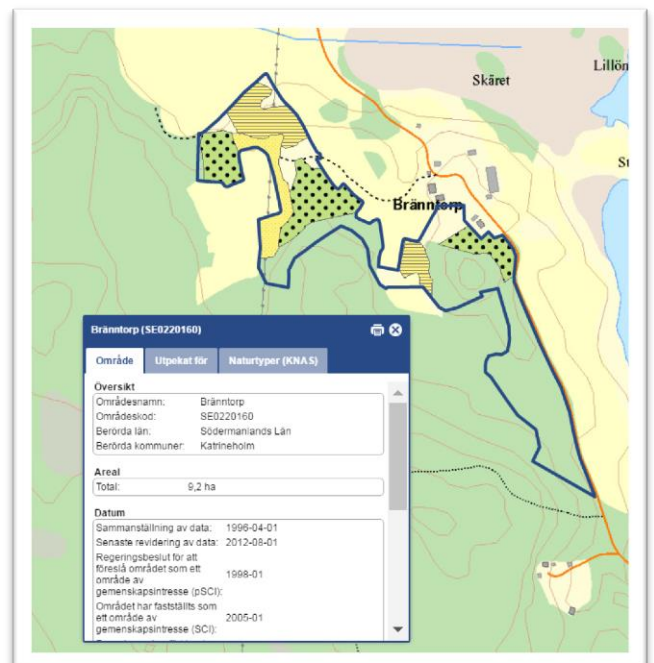
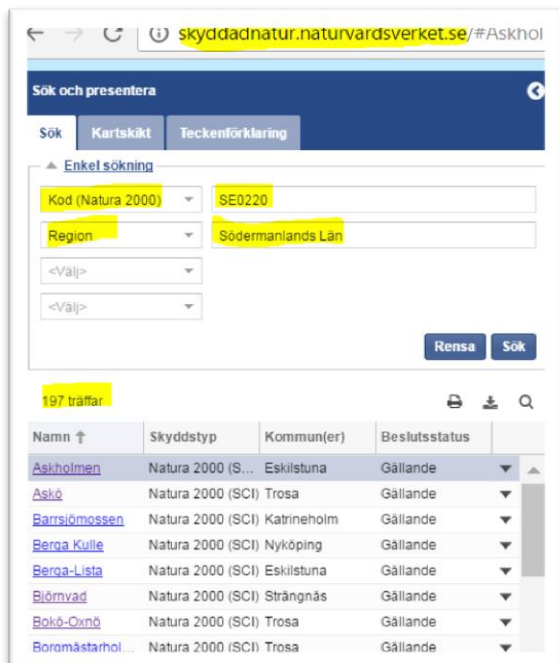
Välj "Detaljerad sökning"

Välj alternativ *Kod (Natura 2000)* skriv in SE0220

Välj *Region* och sök fram *Södermanlands län*

Sök, det ska bli 197 träffar. När man klickar på ett av namnen i listan kommer man dit i kartan.

För att se Naturtyper för områdena i kartan gå in på fliken "Kartskikt".

Avmarkera allt i *Naturvårdsregistret*. Det är endast *Naturtypskarteringar* > *Natura naturtypskartan (NNK)* > *Naturtyper (ytor)* som ska vara markerade. Klicka sedan i kartan på den naturtyp du vill veta mer om så kommer en informationsruta upp i fönstret.

